

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 135

Op 25 november 1899 stelde Victor Van der Haeghen in de rubriek “Drukken - Bibliotheek van de Stad en van de Universiteit, Gentse Afdeling - XVIe eeuw” in het Frans en fiche over

De drukken van Lambrecht

Josse Lambrecht die in Gent bloeide van 1536 tot 1553 is de voornaamste van alle Gentse drukkers uit de XVIe eeuw; men mag hem zelfs plaatsen naast de meest vermaarde drukkers van die tijd.

CESSANT SOLITA,

DVM MELIORA.

Hij is minder bekend dan deze laatsten omdat zijn weinig omvangrijke drukken, buiten enkele muntentarieven, altijd uiterst zeldzaam waren.

Ongeveer 80 kleine werken werden door hem uitgegeven.⁽¹⁾

De *Spelen van zinne* dat uitgegeven werd in 1539 vormt zijn belangrijkste druk. Het zijn allegorische stukken die opgevoerd werden door de 19 rederijkerskamers die in Gent samengekomen waren voor de wedstrijd over de vraag: *Quae est major consolatio morientis?*

Men weet dat deze satirische “spelen” waarin de geestelijkheid en de Paus er van langs kre-

gen, aanleiding gaven tot strenge maatregelen van de regering.

Als drukker van de overheid moest Lambrecht enkele jaren later (1544) een edict tegen kettters publiceren in hetwelk de *Spelen van zinne*, door hem gedrukt, op de Index geplaatst werden.

De bundel *Refreinen int vroede*, eveneens bestemd voor de rederijderskamers, is het eerste Vlaamse werk dat gedrukt werd in het Latijns lettertype (1539). Een speciale fiche zal gewijd worden aan het klein manifest bij hetwelk Lambrecht zijn innovatie aan zijn lezers mededeelde.

De fixatie van de Vlaamse spelling was ook een van zijn bekommernissen. Hij is de auteur van een eigenaardige grammatica, getiteld *Nederlandsche spellinghe* (1549), waarin hij de verdubbeling van de a voorstelt, een nieuwigheid die toen nauwelijks opgemerkt werd, maar die andere taalkundigen later verspreidden in Holland. Dit geschrift is vandaag goed bekend, dank zij de facsimile ervan die in 1882 gepubliceerd werd door de Maatschappij van Vlaamsche Bibliophilen.

Een kleine verhandeling over zedenleer van de priester Cornelis van der Heyden, die Lambrecht in 1545 publiceerde, bracht hem in ernstige moeilijkheden met de overheid. Bij een uitspraak van 28 november van dit jaar werd de drukker veroordeeld tot het vragen van vergiffenis en het betalen van de kosten van zijn gevangenschap. Hij had nochtans werken uitgegeven die voor de regering aangenaam waren, namelijk een eigenaardig verslag over de plechtige intreden van de Keizer in verschillende Franse steden (1539).

Wij zullen ons elders bezighouden met de merkwaardige gravures die verschillende werken versieren die van de persen kwamen van onze drukker.

Zoals men kan zien aan een van de hier afgebeelde drukkersmerken betoonde Lambrecht door zijn devies dat hij hield van vernieuwingen: *Cessent solita dum meliora*. Zijn drang om de routine te verlaten wordt ook aangeduid door de inscriptie die men in andere merken vindt: *Satis quercus*. Genoeg van de eik en zijn vrucht! (Wanneer men beter kan hebben).

De ongeveer complete reeks werken van Lambrecht worden bewaard in de bibliotheek van de stad en van de universiteit. Het is in zijn soort een unieke collectie.

Cf. Vict. Van der Haeghen, Lambrecht (Josse) in de *Biographie nationale* en de andere in dit artikel geciteerde bronnen.

⁽¹⁾ Wij kunnen de lijsten van de *Bibliographie gantoise* en van de *Biographie Nationale* vervolledigen door het volgend nummer: *La chirurgie militaire, très utile à tous chirurgiens... Co(m)posée par maistre Nicolas Goddin, docteur en medecine, en la ville d'Arras. Tra(n)slatée de Latin en François par maistre Jaques Blondel, chirurgien à Lille*, Gent. Josse Lambert, *taylleur de lettres*, 1553. - Klein in 8°, 63 bl. (Bibl. Gent. G. 217¹).
